

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. spalio 31 d.
(OR. en)

14702/23

EDUC 404
GENDER 195
JEUN 248
EMPL 513
DIGIT 236
SOC 723

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Kaip pritraukti talentingas moteris į gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno ir matematikos (MTIMM) disciplinas – <i>Politiniai debatai</i>

Po konsultacijų su Švietimo komitetu pirmininkaujanti valstybė narė parengė pridedamą diskusijoms skirtą informacinį pranešimą; jis pateikiamas kaip pagrindas politiniams debatoms, vyksiantiems 2023 m. lapkričio 23 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje.

Kaip pritraukti talentingas moteris į gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno ir matematikos (MTIMM) disciplinas

Pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas

Technologinė transformacija yra vienas iš esminių Europos Sąjungos (ES) ir likusio pasaulio ekonominės ir socialinės pažangos elementų. Kartu, regis, dirbtinio intelekto vystymas bus elementas, darysiantis išskirtinį poveikį jau prasidėjusiai ateičiai. Todėl tiek gamybos pramonei, tiek darbo rinkai reikia vis daugiau specialistų su MTIMM profiliais¹. Patenkinti šį poreikį – švietimo ir mokymo sistemų užduotis. Siekiant įveikti ateities iššūkius, reikės išjudinti viso mūsų jaunimo talentus. Tačiau daug jaunimo – ypač mergaitės ir jaunos moterys – ir toliau renkasi toli gražu ne gamtos mokslų ir technologijų mokymosi kryptis.

¹ Kaip nurodyta pavadinime, MTIMM (angl. STEAM) yra gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno ir matematikos santrumpa. Šis dokumentas apima ir meno discipliną, kaip meną, naujoves ir kūrybiškumą – taikoma labiau integracinė 2010 m. Rod Ailando dizaino mokyklos vizija, pagal kurią kūrybiškumas tampa vienu iš pagrindiniu smalsumo ugdymo, naujovių ir įvairių sprendimų paieškos skatinimo veiksniais.

Naujausi statistiniai duomenys rodo, kad švietimo srityje lyčių stereotipai tebėra gajūs². Pavyzdžiui, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) šalyse³ labai išaugo tretinį išsilavinimą įgyjančių moterų skaičius; tiesą sakant, daugumoje šalių tokių moterų – jau didžioji dalis. Moterų dalis srityse, susijusiose su švietimu (80 proc.), sveikata (80 proc.) ir socialiniais mokslais (70 proc.), nuo 2005 m. tebėra palyginti stabili. Tačiau 2005–2020 m. moterų inžinierių procentinė dalis beveik nepakito ir tebesudaro apie 25 proc. Vis dėlto didžiausią susirūpinimą kelia tai, kad su IRT susijusiose srityse studijas baigusios moterų dalis sumažėjo trimis procentiniais punktais ir šiuo metu jos sudaro tik 20 proc. visų absolventų.

Norint sumažinti lyčių nelygybę užimtumo srityje, reikia atkurti vyrų ir moterų pusiausvyrą įvairiose MTIMM srityse. Situaciją apsunkina tai, kad „jaunoms moterims labiau nei jauniems vyrams tikėtina tapti neveiklioms, nes jos turi priežiūros pareigų, pavyzdžiui, turi prižiūrėti vaikus ar priklausomus suaugusiuosius, arba kitų asmeninių ar šeimos pareigų.“⁴ Todėl Taryba rekomenduoja valstybėms narėms „derinti užimtumo pasiūlymus su atitinkamais Europos socialinių teisių ramsčio principais, užtikrinant vienodą požiūrį į moteris ir vyrus bei vienodas jų galimybes visose srityse“.

² Brussino O. ir McBrien J. (2022 m.), *Gender stereotypes in education: Policies and practices to address gender stereotyping across OECD education systems* (Lyčių stereotipai švietime: kovos su lyčių stereotipais EBPO švietimo sistemose politika ir praktika), EBPO švietimo srities darbiniai dokumentai, Nr. 271, OECD Publishing, Paryžius.

³ Encinas-Martín M. ir Cherian M. (2023 m.), *Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills* (Lytis, švietimas ir įgūdžiai: lyčių nelygybės švietimo ir įgūdžių srityse gajumas), OECD įgūdžių tyrimai, OECD Publishing, Paryžius.

⁴ 2020 m. spalio 30 d. Tarybos rekomendacija „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“, kuria pakeičiama 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo“ (OL C 372, 2020 11 4, p. 1).

Lygybė, įtrauktis ir profesijų MTIMM srityse propagavimas ES Tarybai yra itin svarbūs. Todėl „[i]traukus švietimas ir mokymas taip pat apima lyčiai atžvalgių aspektų plėtojimą mokymosi procesuose ir švietimo bei mokslo įstaigose ir kovą su lyčių stereotipais ir jų panaikinimą, visų pirma kalbant apie tuos stereotipus, kurie apriboja berniukams ir mergaitėms studijų srities pasirinkimą.“⁵

Šiuo metu kyla didelių sunkumų siekiant patenkinti gamybos pramonės MTIMM specialistų poreikius. Visose šalyse reikia daugiau šiose srityse kvalifikuotų žmonių, tiek vyrų, tiek moterų. Jei jaunos moterys šias sritis rinktųsi tiek pat, kiek jų bendraamžiai vyrai, problema gerokai sumažėtų.

Lyčių lygybė yra ne tik moralinis imperatyvas, bet ir vienas iš esminių veiksnių kuriant tvirtesnę, tvaresnę ir įtraukesnę ekonomiką. ES šalys puikiai supranta iššūkį, kurį dabartinė padėtis kelia mūsų švietimo ir mokymo sistemoms ir, galiausiai, savo pačių šalių judėjimui į priekį ir pažangai. Jos taip pat pripažįsta, kad daugelis įgyvendintų iniciatyvų neduoda laukiamų rezultatų. Kelti merginų ir jaunų moterų motyvaciją ir susidomėjimą MTIMM sritimis visais švietimo ir mokymo lygmenimis, ypač aukštojo mokslo srityje, įskaitant aukštąjį profesinį rengimą ir universitetus, tebėra vienas iš didžiausių mūsų švietimo ir mokymo sistemų iššūkių. Jei mums pavyks, tai padės padaryti pažangą naikinant segregaciją užimtumo srityje. Be to, dėl moterų dalyvavimo bus geriau tenkinami darbo rinkos poreikiai ir galiausiai bus skatinamas ekonominis ir socialinis vystymasis mūsų šalyse.

⁵ Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) (OL C 66, 2021 2 26, p. 1).

Pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų, atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą informaciją, apsvarstyti toliau pateiktus diskusijos šia tema klausimus.

Klausimai diskusijai:

- Kokie, jūsų nuomone, yra didžiausi iššūkiai mažinant lyčių nelygybę MTIMM disciplinose?
- Kokių iniciatyvų tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmeniu, būtų galima imtis siekiant pritraukti talentingas moteris į MTIMM švietimo ir mokymo sritis?